

1.
1.
2.
3.
4.

1794, 4
PROCANCELLARIVS

D. CHRISTIANVS GOTTLOB
BIENERVS

CURIAE SVPREMAE ELECTORALIS SAXONICAE ET FACVLTATIS
IVRIDICAE ADSESSOR INSTITVTIONVM IVRIS PROF.
PVBL. ORD.

SVMOS IN VTROQVE IVRE HONORES

VIRO CLARISSIMO

CHRISTIANO GOTHOFREDO
TILLINGIO

ARTIVM LIBERALIVM MAGISTRO

A. D. .IX. OCTOBR. MDCCCLXXXIII.

H. L. Q. C.

IMPETIENDOS

INDICIT.

Praemisso obfervationum iuris publici et feudalis
specimine I.

*De iure aperturae, quatenus Imperatori atque Imperio in castris ac munimentis
territoriorum Germanicorum competat.*

De iure aperturæ
*quatenus Imperatori atque Imperio in castris ac
munitionis territoriorum Germanicorum
competat.*

§. I.

*Quid apertura comprehendatur et quo modo imperium castris suis exciderit
breui narratur.*

Ius aperturæ partim in eo cernitur, ut dominus castris et castelli fugientem exercitum militesque alterius recipere tutelamque præstare teneatur, partim, ut exorto bello aliena præsidia admittat. Hoc quidem dupliciter fieri potest, primum ita, ut castris arcisve dominus retentis præsidis suis, aliena simul introduci patitur, deinde, ut militibus suis deductis, locum munitum, alteri, qui dominus non est, vacuum præbeat, quo præsidia ibidem disponere atque hostes inde lacessere queat. Has formas olim iure aperturæ fuisse comprehensas monumentis historiæ patriæ docemur, nec causam rationemve video, per quam id ipsum moribus nostris fieri aut exigi posse negetur.

Naturali lege, quam ex sine, natura essentiave civitatum intelligimus, nulli dabitur esse potest, quin civis reipublicæ, etiamsi Princeps sit multorumque territoriorum potens, exorto bello castra sua summæ potestati præsidis firmanda et tuenda tradere obligetur. Etenim singulorum adeo civium est pro virili et adiuvare salutem reipublicæ et tueri securitatem publicam, Principi igitur, universæ civitatis rectori, castra et alia loca munita, quamvis et proprietas et possessio singulorum sit, salutis ac securitatis publicæ tuendæ firmandæque causa ingredi fas erit, atque cohortibus militum ibidem collocatis hostem a finibus reipublicæ arcere belloque inde petere.

In Germania ab antiquissimis ferme temporibus ius contrarium obtinuit. Potentes enim in fundis territoriisque suis arces habuisse exstructas, neminem historiæ patriæ peritum fugit, sed iure domini ac libertatis Germanicæ usi, nulli ac ne Regi quidem et Imperatori suo, castra aperuere sua. Atque ipsi quoque Imperatores de hoc iure non dubitarunt, modo ne inde securitas publica vel privata turbaretur. **CHRONI-**

CON WEINGARTENSE apud LEIBNITUM S. S. *Rev. Brunfv. T. I.* de Guel-
fis memoriae prodidit: *in tantum ditati ipsi quoque Romano Imperatori homagium fa-
cere* (id est fidem clientelarem spondere) *recusabans et viribus propriis confisi omnis ter-
minos suos per se magna industria et fortitudine defendebans.* Nec alte huius iuris laetetur
caussa. Eorum enim erat et se et subditos suos tueri, qui aut domini aut magistra-
tus iure aliis praeerat. Itaque ius arcium exstruendarum praesidiisque firmandarum
illis denegari non poterat, ut alias rationes ex natura et indole civitatum Germanicarum
facile demonstrandas taceam.

Imperatores Regesque Germaniae, praeter castra in terris allodiisque suis, in
quibus Dynastarum iure utebantur, plura alia, tam in terminis regni ad hostes extra-
neos arcendos, quam in media Germania ad auctoritatem et securitatem reipublicae
tuendam, possederunt olim, neque dubitarunt nova adeo in solo regni sumtibus publi-
cis exstruere. Si quis et Marchionum regni Germanici et Burggraviorum auctoritate
Caesarea ad fines Imperii et in media Germania ordinatorum meminerit, assatum ex-
emplorum habebit, sentietque in his adeo potentissimarum per Germaniam gentium
origines, latere. At enim omnibus munimentis Imperium paulatim excidit, ut ne ca-
stellum quidem superstit, quod hosti opponatur. Cum enim Imperatores more saeculi
Principes nobilesque castris investirent, quae iure magistratus regerent atque tueren-
tur, factum est, ut possessione et rectora in dominium patrimoniumve conversa, omnis
fere Imperatoris Imperique potestas excluderetur.

Ius praesidii, a iure aperturae omnino discretum, in duabus arcibus, quarum
unum Kehl appellatum intra ditionem Marchionis Badensis, alterum Philippiburgum
in territorio Episcopi Spirensis situm, imperio quidem competit, ut salvo Principum
territorialium dominio, omnis penes Augustum sit armatus, sed nescio quo fato eve-
nerit, ut utrumque castrum eductis cohortibus armamentisque ademptis et magna ex parte
collapsis munitionibus negligenteretur. Inguente igitur hoste Gallo, Germania nullis ca-
stris munita aut defensa, magnam sensit calamitatem, ideoque prudenti consilio in
Legge Regia LEOPOLDI II. A. Art. IV. §. 6. cautum fuit: Wir wollen auch dort wo ein-
mal eine Vestung von Reichswegen besetzt und mit einem ständigen Gouvernement
versehen war, solche unter keinerlei Vorwand, ohne Einwilligung der Kurfürsten,
Fürsten und Stände räumen und eingehen lassen, noch weniger aber zugeben, das
der sonstige Grundeigenthümer sich eigenmächtig in den Besitz der Vestungswerke
setze oder solche wohl gar demolire. Hunc locum de castris modo commemoratis
accipiendum esse historia docet, quam MOSERVS, REYSSIVS, CROMIVS
aliique narraverunt.

*Nullum ius exstruendorum castrorum in territoriis Germaniae
Imperatori Imperiove competere differitur.*

Muniendorum castrorum ius et arbitrium a nulla civitate, si finem eius consideraveris, abesse potest. Hanc igitur facultatem regno Germanico eiusque rectoribus nemo facile negabit, certum tamen etiam huius iuris modum lege publica definiti placuit. Olim quidem huius rei arbitrium penes Augustos erat, castra enim sumtibus fisci Caesarei aut in locis expugnatis aut in solo Imperii publico muniabantur, ideoque non potuit non idem licere Imperatoribus, quod Dynastis in suo licuisse diximus. Hoc autem ius paulatim mutatum fuit. Exorta enim feudorum successione, Principes atque vassalli regni Germanici castella Imperialia intra feudum territoriumve aut ad limites eius, licet in solo Augustali, exstructa, quasi servitutis simulacra, aegre ferebant, ideoque cavere studebant, ut ne in vicinia novam aliquod munimentum exstrueretur atque exstructa in ipsorum dominium potestatemque redigerentur. Quod quia paulatim factum est, novis temporibus res aliam plene induit faciem; ius quidem superest, sed deest solum, in quo arx castellumve exstruatur. Omnem enim terrae faciem occupavit dominium territoriale, more maiorum urbs muniti aut castrum erigi nequit, nisi in fundo Imperiali, ut adeo usus illius iuris non possit non cessare. Atque ut ne dubium remaneret, Capitulatione Augustali Art. IV. §. 6. sancitur: *Wir sollen und wollen weder in wäbrenden solchen Reichskriege, noch auch sonst in der Kurfürsten, Fürsten und Stände Länden und Gebiete, auch Reichsrieterschaftlichen Orren und Gütern einige Vestungen von neuem anlegen oder bauen, noch zerfallene oder alte wieder erneuern, vielweniger andern solches gestatten oder zulassen, inmassen dieses allein, die Landesherren nach den Reichsstatzungen in ibren territoriis zu thun besuge und berechtigt sind.* Ius hoc loco statutum novum non esse, partim ex iis, quae discernimus, partim ex Constitutione FRIDERICI II. A. de iuribus Principum Ecclesiasticorum anno MCCXX. edita intelligitur. Hoc igitur articulo consultum fuit territoriorum dominis, sed ne quid in fraudem Imperii fieret Instr. Pacis art. VIII. §. 2. cautum, comitali liberoque omnium Imperii Statuum suffragio et consensu opus esse: *ubi delectus aut Lospiraciones militum instituendae, nova munimenta intra Statuum ditiones exstruenda, nomine publico veterave firmanda praesidiis.* Itaque si et Augustus et Ordines Imperii et Princeps, cuius est solum territoriumque, consentiunt, nova exstrui et muniti possunt castra veteraque et reparari et praesidiis firmari, sed an ex decreto Imperiali, si a Kehl et Philippiburgo recesseris, Princeps territorii invitus tale quid pati et

admittere obligetur, omnino quaeri potest. Ego vero id negaverim. Neque enim unquam summae potestati licuit tale quid moliri in Principum Germaniae territoriis, eademque est legis Augustalis supra relatae mens ac ratio; virum autem urgente necessitate atque exigente id ipsum securitate publica, Imperator, adhibito Ordinum Imperii consensu, ex plenitudine potestatis locum fortalicio aptum inconsulto territorii Principe legere et munire possit, non disquiro. De usu autem illius iuris in locis expugnatis atque ab hoste imperii captis dubitari nequit. Quam igitur et castris desituitur imperium sacrum, et ius praesidii in duobus locis competens fere inutile sit, atque ne solum quidem adsit, in quo castrum exstruatur, operae pretium erit brevi disquirere, an iure aperturae, patriae consuli possit.

§. III.

Ius aperturae in castris et munimentis territoriorum Germanicorum Imperatori atque Imperio non competere statuitur.

Non desunt, qui ius aperturae in castris Principum Germaniae, praesertim exorto aut decreto imperii bello, Imperatori vindicare student. Etenim praeter SCHEIDEMANDELIVM in *Repertorio Iuris Publici et Feudalis* sub verbis: *aperturae ius*, VITRIARIVS T. IV. p. 79. secundum editionem Pfeffingeri, id affirmavit. Argumenta autem allata mihi non fecere satis, ideoque Imperatori atque Imperio aperturae ius in castris castellisque atque urbibus munitis territoriorum Germanicorum competere negandum esse censeo. Legem imperii scriptam, qua id definiatur, recitare non valeo, RECESSUS enim IMPERII anno MDCXXXI. conditus §. 27. et 28. qui passim allegatur, huc non pertinet, id ipsum autem aliis argumentis facile euincetur. Omnia imperii castra, aut allodii aut feudi iure possideri ideoque aut in pleno aut utili Principum dominio esse constituta nemo facile addubitabit, neutrum autem dominorum obligari, ut rem suam in utilitatem imperii aperiat, ex his intelligi posse arbitror. Subiectio civilis erga imperium, eam vim nunquam habuit, ut Augusto fas foret, aut possessionem loci territorii ad Principem et Dynastiam pertinentis sibi arrogare, aut dominum possessoremve usu dominioque rei suae privare. Etenim haec semper libertatis Germanicae habita fuit pars sanctissima, ut quilibet in suo versaretur tutissime, neque a quopiam, ne a summa quidem potestate, turbaretur. Dominium directum in castra et territoria feudalia Imperatori quidem denegari nequit, sed ius aperturae eodem comprehendi dominio, neque legibus neque moribus statuitur. Vassallus igitur castrum in suam et domini utilitatem defendit, domino et fidem et servitia praestat ex na-

tura feudi debita, sed ius praesidii atque aperturae recte denegat, nisi pacto contractui feudali adiecto alterutrum comprehendatur. Iteque talia feuda et castra, in quibus aperturam sibi stipulatus est dominus, verbo proprio a reliquis discerni ex historia et disciplina clientelari constat, atque omnino V. ILL. PÜTTMANNVS *Element. Iur. Feud.* § 135. in nota subiecta recte monuit, ius aperturae ex pacto oriri nec vassallum ipso iure ad castrum suum domino aperiendum obligari. Ius hoc olim receptum ad nostram usque manavit aetatem, neque dubito quin pro more maiorum, nulla aut lege aut consuetudine mutato, custodiatur. Quamobrem Principes Imperii, referente STRUVIO *Corp. Iur. Publ. cap. XIII. §. 23.* atque AUCTORE *Theatri Europaei T. II. p. 118.* Augustis Carolo V. et Ferdinando II. ius aperturae postulantibus suo iure contradixerunt. Idem ius dominos castrorum in ditionibus Principum olim secutos fuisse, in COMMENTARIIS *de origine et progressu legum iuriumque Germanicorum P. II. Vol. II. §. XXV. nota 6.* pluribus argumentis auctoribusque demonstravi, an autem id per rationes superioritatis territorialis mutatum abrogatumque fuerit, non vacat quaerere, sed in iure imperii publico et feudali pristinum ius servatum fuisse, etiam legum novissimarum rationes satis demonstrant. INSTR. PAC. *arz. VIII. §. 1.* sancitum legitur: *omnes et singuli Electores, Principes et Status imperii Romani in antiquis suis iuribus, praerogativis, libertate, privilegiis, libero iuris territorialis, tam in ecclesiastici, quam politici exercitio, ditionibus, regalibus, horumque omnium possessione, vigore huius transactionis ita stabiliti firmatique sunto, ut a nullo unquam sub quocumque praetextu de facto turbari possint vel debeant.* Ex hac lege ius quoque aperturae denegari posse mihi videtur. Id enim non impedit solum liberum iuris territorialis exercitium, sed dominus etiam possessione sua deturbatur, verendumque est, ne tali praetextu aut ad tempus aut in perpetuum re possessione sua deiciatur. Atque eadem quoque mens est *Legis Regiae FRANCISCI II. A. arz. I.* quo Imperator promittit, se neminem aut in iuribus aut in possessionibus suis turbaturum, se nulli regimen territorij, ullo sub praetextu, interditarum nec permitturum, ut rectores provinciarum Germaniae in ullo iurium territorialium impediantur. Quae quidem omnia sanctitatem iurium Principibus intra ditiones suas competentium satis demonstrant, ut ea invadere aut laedere summae adeo potestati nefas habeatur. Plura igitur argumenta non enquiram, praesertim quia et usus ius nostrum demonstrat. Nec rationes dissentientium ex natura ac sine civitatis petita contrarium evincunt. Obligatio enim Principi atque populo imposta, ut rem publicam eiusque securitatem ab internis externisque hostibus defendant, facultatem non tribuit involandi in iura civium quaesita, tantamque adest, ut inde necessitas aperiendorum castrorum demonstretur, ut potius illa ipsa obligatio in Principibus territoriorum, tanquam singulorum

populorum rectoribus reposita videatur. Quamobrem non exulat e Germania illius iuris usus, quod per naturam civitatis fieri nequit, sed modum ex propria civitatis nostrae forma accepit, quem etiam ab Imperatore et Imperio observari oportere puto.

Idem ius in castris urbium imperialium nobiliumque immediatorum sequendum esse, ego certe non dubito. Rationes enim allatae ad haec quoque territoria adcommodari et possunt et debent, neque de iure disputatus argumentum ab imbecillitate depromptum, in manu armamentarioque reconditum, curo, quamvis MASCOVIVS *de bello solemnii Imperii Sect. II. §. IV.* sibi non satis ab hac distinctione caverit, nec contrarium ex more antiquo offerendi claves portarum Imperatori urbem ingredienti, qui in civitatibus imperii retentus fuit, demonstrari posse arbitror. Est enim haec solemnitas, qua obedientia Imperatori debita declaratur, sed salve iure publico priuatoque, id quod ipse Augustus claves oblatas aut non accipiendi aut mox reddendo palam significat. REC. IMP. AN. 1641. §. 56. prohibet Augustus, quo minus vis inferatur magistratibus urbium imperialium additque: *inmaßen Wir auch keinesweges gestatten wollen, daß von dem Magistrat die Thor Schlüssel abgefordert werden, es wäre denn, daß die Noth ein anderes erheischen thäre.* Qui locis, quamvis ad duces belli spectet, in univrsum iuris est. Stat igitur iuris publici regula, in castris et castris Principum, civitatum, nobiliumque imperii nullum ius aperturae, competere, Imperatori Imperioque sed anne regula interdum fallat, videamus.

§. IV.

Exceptiones regulae propositae expenduntur.

Praecipuus aperturae usus in bello cernitur, licet fieri possit, ut pace quoque postuletur. In Germania nulla obtinet temporis distinctio, ut regula supra stabilita pace belloque fervetur. Pace quidem nullam eius exceptionem dari statuo, quamvis enim transitus copiarum concessus sit atque licitus, per castrum tamen vrbemque munitam iure denegatur, sed bello imperii decreto exortove fieri potest, ut apertura Imperatori Imperioque iniuria denegetur. Quodsi enim Princeps castrum aut munimentum hosti oppositum teneat, id ipsum autem ab ingressu et occupatione hostium tueri nequeat, manu armata, aut tormentis necessariis aut reliqua armatura destitutus; Imperatori atque Imperio facultatem exigendae aperturae dari arbitror. Principis enim est non sua solum, sed et territorii ac imperii causa hostem ingruentem arce copijs suis castrisque, sequitur igitur, ut si dominus territorii obligationi suae satis

nequeat facere, ius et obligatio territorii atque imperii tuendi ad supremam redeat potestatem, eaque de causa castrum ac loci muniti apertura recte postuletur. Accedit et hoc, quod neque territorium neque imperium aliter saluum defensumque est possit, Recte igitur MOEGLINGIUS de summo militiae Imp. praefecto cap. II. §. 13. certum est, inquit, locorum munitorum intra fines imperii suorum, licet ad singulos ordinum pertinentium, curam et inspectionem superiorem imperii esse, quia non illius tantum territorii, sed viciniae et totius imperii interest, fortalitia ad publicam defensionem satis esse instructa. Praestat enim fortalitia non habere, quam non bene firmata, quae hostis potentior irrupens in fines facile potest occupare et maiori praesidio imposito, et munitione nova eorum recuperationem difficiliorem reddere. Itaque in specie proposito Imperatoris erit monere castrum dominum, ut illud bene instruat defendatque, exorta autem malae defensionis suspicione, inquirere, quo modo castrum munitum instructumque sit. Imminente igitur periculo, rem ad Ordines regni deferri oportet, ut in commune consultetur et statuatur, utrum aperturam exigere, an castrum negligere e re publica videatur. Priore casu duplex iniri potest ratio, una quidem, ut omnis tutio sumibus publicis suscipiatur atque ipsa forte munimenta reparentur, altera, ut et territorii et imperii copiis, tormentis atque impensis defensio instituat. Semper enim remanet Principis territorialis obligatio, ut manu impensa sua, in quantum fieri potest, hostem a suis castris ac territorio arceat. Quom ob rem si sponte castrum urbemue copiis imperialibus defendendam tradere paratus sit, non licebit ipsi copias dimittere aut armaturam negligere, sed praesidiis territorialibus iungi debent copiae imperiales, ut manu coniuncta hostes arceantur.

Alteram exceptionem eo casu mihi reperire videor, si Princeps castrum hostibus obiecti possessor ex foederis aliaue causa cum hoste facere praesumat. Quod si enim aperte cum hoste imperii foedus vel arma iunxerit, ipse pro hoste imperii declarabitur factaque proscriptione bonis exuetur suis. Quamobrem de apertura, in qua de iure disceptatur, quaestio non erit. Si autem iusto duntaxat metu angatur imperium, ius exigendi cautionem summae potestati datum existimo, postulandique ut in castris oppidisque munitis praesidia imperii admittantur recipianturque. Atque ita ius est, quid prudentia in singulis casibus suadeat, tam ex gradu suspicionis, quam ex potentia Principis suspecti, existimandum erit, certe semper usus illius Ordinum consensus exigit.

Tandem eo etiam casu aperturam denegari non posse existimo, si castrum iure feudi, sed ea lege, ut domino aperiatur, id est, tanquam feudum aperturae possideatur. Quamquam enim priscorum castrorum et feudorum per mutatas militiae rationes exiguus esse solet usus, nullum tamen non dixerim, multo minus ipsum ius aperturae antiquatum, eaque de causa talis castrum aperturam, modo in utilitatem Imperatoris Imperiique exigatur, fieri oportere contenderim. Haec igitur exceptiones Iuris publici et feudalis dixerim, brevi eas persequar, quae ex facto oriri possunt.

§. V.

Quid in casu necessitatis iustum iniustumve sit, quaeritur.

Fortuna belli varia est, quae si terga vertiterit copiis pro imperio militantibus, ut has ipsas terga hosti dare oporteat; quorum Principum territoria hostibus et inuasionebus exponuntur, nunc est exercitum imperii omni manu sua adiutum ire. Quare non milites solum cum copiis imperii iungere aut seorsim contra hostem castra locare, in quo genere Landgravius Hassiae, irruente ante biennium Gallo, illustre praebuit exemplum, sed si res et salus imperii ita ferat, castris castellisque et urbibus munitis fugientes nec hosti resistere valentes recipere tutelamque praestare tenentur. RECESSU IMP. AN. 1641. §. 7. statuitur; *Keine Hauptfortification soll ohne unserer oder unserer Generalen Befehl vorgenommen, die gemeine Defensionen aber biernunter nicht verstanden seyn.* Itque nec urgente necessitate sine Augusti atque Ordinum Imperii consensu in ditione Principis territorialis fortalium novum magni momenti, id est tale, quod perpetuum usum praebet, extrui debet, quod si auctoritate imperii decretum fuerit, Principis territorialis consensus accedat oportet. Itaque opera tumultuaria, quibus fuga sistatur, aut impetus hostium arceatur prout necessitas aut utilitas suaserit, excitari possunt. Certam aliquam regulam definire non ausim, sed urgente necessitatis telo, variis rei expediendae esse potest modis, prout Ducis, exercitus atque Principi cuius est fortalium territoriumque placuerit. Etenim aut castra locari possunt iuxta muros civitatis munitae, ut miles tormentorum bellicorum ictu tutus praestetur, aut cohortes in castrum oppidumque mittuntur, ut cum praesidiis territorialibus arceant hostem, aut occupatur locus natura vel arte munitus, ut remora hosti obiciatur. Haec omnia in territoriis Principum Germaniae fieri posse, et naturalis et civilis ratio dicitur. Principis enim est omni manu sua tueri populum et territorium suum, Imperatoris est territoria

Germaniae et singula eius membra, in quantum fieri potest, salua praestare, bello igitur in ipsum territorium illato, utriusque una eademque est obligatio, sequitur inde, ut et copiae iungi et omnia defendendi media, quae in promptu sunt, communicari debeant. Quidquid enim ad tuendum imperium suscipitur, semper in utilitatem singulorum Principum ac territoriorum vergit, ut adeo in bello imperii quilibet Princeps, cuius territorium hosti expositum est, exercitum imperii omnibus copiis viribusque adiuvere, aut si copiae viresque eius hosti arcendo non sufficiant, circulus eiusque membra idem praestare, aut si vnus circulus hosti ac periculo impar sit, duo pluresve vicini circuli copias et arma iungere teneantur. Enimvero errant, labuntur ac decipiuntur, qui officiis erga patriam functos se existimant, si centum aut quot excurrit milites ratamque copiarum miserint, aut ab alio Principe conduxerint exoluta pecuniae summa. Longe maiora exigit et lex imperii et salus populorum, hoste enim appropinquante Principum vicinorum atque circularum imperii est, armis, copiis viribusque omnibus auxilia ferre populis territoriisque afflictis, ideoque in tempore armaturam instruere. Quod si cum in modum Principes atque circuli regni Germanici officiorum suorum memores et suam et civium suorum et patriae communis salutem curarent, nae hostis vix ac ne vix quidem per triduum intra Germaniam tutus existeret. Cave igitur mala, quibus pressa fuit atque premitur adhuc Germania, formae reipublicae tribuere, socordia in officiis patriae debitis causa malorum est, et quae Franciscus II. A. suadendo exhortandoque saepe monuit sermone paterno, ipsa lex publica praecipit atque patria iure exigit perfecto, ut adeo coactiones, nisi difficiles fere exitus in Germania haberent, suadendae viderentur. At vero meum non est in rebus tam arduis consilium dare, id autem animadvertendum ducō, inter exceptiones iuris et facti paulo ante recensitas id discriminis intercedere, quod illarum usus decretum Imperatoris Ordinumque regni Germanici exigit, haec contra in arbitrio consilioque Ducum atque Principum territorialium sint positae. Horum enim est statuere, quid salus imperii atque territorii in re trepida exigere videatur. Sed mitto tristia, pia potius vota pro salute et incolumitate patriae atque almae pacis reditu nuncupo, laetamque, quae huic libello scribendo praebuit occasionem legentibus nuncio. Decevit Ordo noster

VIRO CLARISSIMO ATQVE DOCTISSIMO
CHRISTIANO GOTHOFREDO TILLINGIO
ARTIVM LIBERALIVM MAGISTRO

summos utriusque iuris honores, Quos equidem tanto maiore cum voluptate annuncio, quanto maiorem spem fiduciamque alo, fore ut doctrina Viri Optimi, si Deus Ipsi, quod precor, vitam viresque largitus fuerit, et litteris et huic Academiae incrementum pariter atque ornamentum adferat. De vita sua haec mihi perscriptit:

Natus sum Annbergae anno h. f. LIX. mense Martio. Parentes habui exiguos et egenos, sed honestos, post cineres etiam summa pietate per omnem vitam colendos: ac patrem quidem Ioannem Gotfridum, pellionem, matrem vero Glockiam ex familia Marchica oriundam. Delatus anno aetatis meae decimo in Lyceum Annaemontanum, per XI. annos integros vsus ibi sum institutione Nemnavii, Rauschelbachii, Schiefneri, Roschii atque Grimmii, Lycei Rectoris de literis humanioribus cum maxime meriti: inter quos Grimmio et Rauschelbachio plurimum me debere, summa tamen pietate huic deuinctum esse gratissima mente profiteor. Hic Vir, enim, Rauschelbachius meus, morum probitate omnique humanitate insignis, paterno me complexus amore non solum Praeceptor mihi fidelissimus, sed etiam auctor rerum agendarum, fautor, patronus, amicus, et, quod summum est, virtutis exemplar extitit; ita ut huius Viri non possim recordari, nisi commotus iucundissimo animi grati sensu eiusque memoriam nihil quicquam delere valeat. Peracto curriculo scholastico, ut, cui mea studia dicassent, Theologiae successu feliciori incumberem, anno h. f. LXXXI. Lipsiam me contuli et, a b. Clodio, tum temporis Academiae Rectore, numero Civium Academicorum adscriptus, praecipuos mihi elegi in Philosophia Platnerum, in historicis Beckium, Wielandium et Hilscherum, ad intelligentiam auctorum graecorum et latinorum b. Morum, b. Reizium qui me Antiquitates etiam Romanas docuit et Beckium cui quoque artis hermeneuticae pariter ac criticae praecepta publice docenti ad sedi auditor; in hebraicis Dathium: Theologiam theticam veriorengue Librorum N. T. intellectum b. Morus mihi exposuit. Mutato deinceps studiorum consilio cum Iura discere decrevissem, praeter Sammetum, Turis Elegantioris Aristarchum, cuius praecipua institutione per integrum fere biennium in omnibus Iuris quas Ille pro-

fitetur, partibus usus sum, doctores habui S. R. Baurum, usum Iuris Romani forensium, b. Segerum, Ius Naturae, et Ius Germaniae Publicum; b. Schoitum, Ius Germanicum Priuatum, Canonicum ordinemque iudiciorum; Iunghansium, Serenissimo Electori Saxoniae nunc a consiliis aulicis, Ius Naturae ac Romanum professor. Quibus omnibus ac singulis, vii quisque sua institutione bene de me meritus est, maximas quas debeo ac possum, ago habeoque gratias, per omnem vitam beneficiorum, quibus me instituentes auctum ornatumque voluerunt esse, memor futurus.

Vt autem Literis incumbere possem egenus, Diuino Numine sic volente ac iubente, multam multorum expertus sum liberalitatem. Ac domi quidem multis meam egestatem subleuarunt beneficiis Hoffmannus, redditibus metallicis recipiendis et diuidendis per regionem Misniae montanam superiorem praefectus (Oberzehnder und Aufsteiler), Eisenstuck, Vir honestissimus, beneficentissimus et de subleuata multorum pauperum sorte meritissimus, oppidi Annaemontani Praetor; deinde avus, pluribus abhinc annis vita defunctus, qui mihi parentibus praematura morte orbato patris loco fuit, Rauschelbachius et alii. Lipsiam discessurum Amplissimus Senatus Annaemontanus et Vir bene cordatus, Conradus, oppidi istius Consul, stipendiis me condecorarunt. Nec Lipsiae defuerunt, qui meam egestatem iuarent. Nam clementia Serenissimi Electoris Saxoniae stipendium publicum; per munificentiam Illustris ICtorum Ordinis Sylversteinianum; tertium ex liberalitate Amplissimi Senatus Lipsiensis cum convictu publico pars beneficii Hoetzeliani mihi obtinere. Plurimum tamen me debere liberalitati S. R. BAUERI, Ordinarii Facultatis Iuridicae Lipsiensis cummaxime meriti, laetus et gratus profiteor. Postquam enim me per duos et quod excurrit annos domi suae benignissime habuit, mihi quoque rebus meis sic fauere, ut Diuino Numini quam maxime acceptum referre debeam, quod me huic Viro innotescere voluerit, utque per omnem vitam non possim non esse eidem deditissimus. Praeter hunc autem nominandi mihi quoque sunt, eiusdem Filius Sacrorum Antistes Frohburgi dignissimus, non passus quippe, ut suae aduersus me amicitiae documentis carerem; Baurus, Ordinis ICtorum Adressor cuius singularem expertus sum favorem; Illustris Ravius, qui me ex eo inde tempore, quo mihi publice disputaturo cathedram operuit, et re et consilio adiuuat; Platnerus qui me patrocinio suo suscinere non dedignatur, et Martini, meritissimus Scholae Nicolaitanae Rector.

Non ultimum tamen locum inter patronos meos tenent Troeltschius, Sacrorum Antistes in pago cui nomen est Stangengrün prope Ricobacum Varistorum, et Thielius, Mercator Fribergae honestissimus. Nec silentio praetermittere debeo, me nuper admodum innotuisse genti Groesfeliae: habeo enim cur hoc mihi contigisse quam maxime laeter.

Pro omnibus his beneficiis in me collatis omnibus ac singulis, qui me adiutum, auctum ornatumque voluerunt voluntque, pia mente gratias ago habeoque quas decet, maximas spondens me talem fore, ut neminem eorum poeniteat benevolentiae mihi praestitae.

Emenso tandem studii Academici curriculo anno h. s. LXXXIX, ab Amplissimo Philosophorum Ordine petii et impetravi Summos in Philosophia Honores, ad quos consequendos Eccii nostri patrocinium plurimum mihi profuisse gratus agnosco. Quibus ornatus, ut diligentiae specimina extarent, praeter versionem Librorum Ciceronis quos de Finibus honorum inscripsit Germanicam, emisi libellum inscriptum: Gedanken zur Prüfung von Kants Grundlegung zur Metaphysik der Sitten, vorgetragen in Absicht auf die Begründung des Naturrechts. Anno deinceps proximo Illustris Ravius, me ad cathedram Ictorum perduxit, ut defenderem specimen primum de postumus etc. Anno post, ut iura Magisterii rite capefferem, Commentationem de Religionis natura, indole eiusque cum moribus nexu publice propositam ex cathedra Philosophorum a contradictorum obiectionibus vindicavi: quo facto scholas philosophicas habere coepi et per annum proxime praeteritum, postquam ab Illustri Ictorum ordine prima laurea donatus eram, iura docere institui ita, ut paucorum duntaxat Auditorum ferrem suffragia, dedignatus quippe artificia saeculo recepta. Tandem nuperime ab Ordine Ictorum observantissime petii, ut me ad consuetum examen pro Licentia, admissum, nisi indignus viderer, Summis in Iure Honoribus augeter. Quibus per Ordinis munificentiam ornari si mihi contigerit, semper ero eidem addictissimus cultor, vitam omnem Literarum studio et Auditorum commodis consecraturus.

Dubitare plane non potuit Ordo noster Virum doctissimum ad alterum quoque examen admittere, in quo omnium expectationi ita fecit satis, ut unanimi suffragio dignissimus iudicaretur, qui utriusque iuris Doctor renunciaretur. Itaque ex decreto Ordinis nostri A. D. VIII. Octobris hora pomeridiana II. L. 35. §. I. C. de

nostr. restam, lectione cursoria in Auditorio Iureconsultorum interpretabitur atque postero die disputationem inauguralem: DE POSTUMIS HEREDIBUS INSTITUENDIS VEL EXHEREDANDIS ad LL. XXVIII. §. I. et XXVIII.

D. de liberis et postumis etc.

ex intimo iure civili depromptam atque singulari acumine ingenii elaboratam sine Praeside defendet. Quo facto Vir Illustris atque Amplissimus CHRISTIANUS RAU, Iuris Utriusque Doctor, Pandectarum Professor Publicus Ordinarius, Collegii Ictorum et Supremae Curiae Electoralis Saxonicae Adfessor etc. Collega honoratissimus, cui Procancellarius rite constitutus, Promotoris munus delegavi, summos in utroque iure honores cum omnibus privilegiis, iuribusque, excepto vno succedendi iure in Ordine nostro, eruditissimo Candidato conferet.

Sed ut auspiciatiora sint novae dignitatis initia, rogamus Vos, RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICE, PRINCEPS SERENISSIME, ILLUSTRISSIMI COMITES, PROCERES VTRIVSQUE REIPUBLICAE GRAVISSIMI, GENEROSISSIMI NOBILISSIMIQUE COMMILITONES omni qua par est observantia, velitis indictam disputationem ac solemnitatem Vestra praesentia illustriorem splenditoremque reddere, quam quidem benivolentiam, omni, qua fieri potest observantia, demerere studebimus.

P. P. Lipsiae A. D. V. Octobr. MDCCCXXXIV.

L I P S I A E

EX OFFICINA SOMMERIA.

Leipzig, Diss; 1794

ULB Halle

004 527 747

3

sb.

1794, 4

PROCANCELLARIVS

D. CHRISTIANVS GOTTLOB
BIENERVS

CVRIAE SVPREMAE ELECTORALIS SAXONICAE ET FACVLTATIS
IVRIDICAE ADESSOR INSTITVTIONVM IVRIS PROF.
PVBL. ORD.

SVM MOS IN VTROQVE IVRE HONORES

VIRO CLARISSIMO

CHRISTIANO GOTHOFREDO
TILLINGIO

ARTIVM LIBERALIVM MAGISTRO

A. D. IX. OCTOBR. MDCCCLXXXIII.

H. L. Q. C.

IMP ERTIENDOS

INDICIT.

Praemisso observationum iuris publici et feudalis
specimine I.

*De iure aperturae, quatenus Imperatori atque Imperio in castris ac munimentis
territeriorum Germanicorum competat.*

